

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Eugeniusz Wildowicz

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

w sprawie J. B.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 5 czerwca 2019 r.,

wniosku pełnomocnika wnioskodawczynie E. U.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sąd Apelacyjny w [...] z dnia 25 września 1997 r., sygn. akt II AKz [...], oddalającym wniosek o stwierdzenie nieważności wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w K. z dnia 29 listopada 1947 r., sygn. akt Sr [...],

postanowił

1. oddalić wniosek;

2. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego obciążyć wnioskodawczynię.

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynął kolejny wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 25 września 1997 r., sygn. akt II AKz [...], utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Wojewódzkiego w N. z dnia 2 lipca 1997 r., sygn. akt II Ko [...], którym oddalono wniosek X. B. o stwierdzenie nieważności wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w K. z dnia 29 listopada 1947 r., sygn. akt Sr [...]. J. B. skazany został za przestępstwa z art. 1 § 2 i 3 Dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (dalej Dekret.),

polegające na dokonaniu napadów rabunkowych w O. i C. w ramach grupy „M.”, uniewinniono go natomiast od zarzutu udziału w związku zbrojnym mającym na celu obalenie ówczesnego ustroju państwa, tj. popełnienia przestępstwa z art. 14 § 1 Dekretu. W postanowieniu Sądu Wojewódzkiego w N. z dnia 2 lipca 1997 r. podkreślono, że J. B. skazany został za typowo kryminalne przestępstwa i brak podstaw do uznania, że prowadził działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

We wniosku o wznowienie postępowania, wniesionym przez pełnomocnika E. U. – wnuczki J. B. powołano się na ujawnienie nowych dowodów, których treść przemawia za uznaniem działalności J. B. jako służącej niepodległemu bytowi Państwa Polskiego. Pełnomocnik wnioskodawczyny powołał się na treść protokołu przesłuchania J. J. z dnia 14 lutego 1992 r., z którego wynika, że J. B. należał i aktywnie działał w ramach niepodległościowej organizacji R., stworzonej przez byłych żołnierzy AK. Nadto, pełnomocnik wnioskodawczyny wskazał na treść uzasadnienia postanowienia Instytutu Pamięci Narodowej z dnia 21 kwietnia 2004 r. o umorzeniu śledztwa w sprawie o sygn. akt S [...]. W uzasadnieniu wniosku podkreślono, że dokumenty te są zgodne z dokumentacją sporządzoną przez ówczesne władze komunistyczne. Wynika z nich, że J. B. działał w ramach słynnej grupy „W.”, pod dowództwem partyzanta o pseudonimie „M.”, sam zaś posługiwał się pseudonimem „S.”.

W konkluzji wniosku wniesiono o uchylenie wydanych w sprawie postanowień i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w N. do ponownego rozpoznania. Do wniosku załączono odpisy skrócone aktów zgonu J. B., X. B. oraz A. B..

W pisemnej odpowiedzi na wniosek prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wznowienie postępowania należało uznać za niezasadny.

Zgodnie z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., postępowanie zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody nieznane przedtem sądowi, wskazujące na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze.

W judykaturze utrwalony jest pogląd, że wznowienie postępowania *propter nova* możliwe jest wyłącznie wtedy, gdy nowe fakty lub dowody z bardzo wysokim stopniem prawdopodobieństwa mogą podważyć ustalenia faktyczne dokonane w prawomocnie zakończonym procesie, a co za tym idzie doprowadzić do korzystniejszego dla skazanego niż pierwotnie rozstrzygnięcia. Co więcej, ich wartość dowodowa winna być oceniana w ścisłym powiązaniu z materiałem dowodowym będącym podstawą orzeczenia będącego przedmiotem postępowania wznowieniowego (por. postanowienia SN: z dn. 8 maja 2013r., sygn. V KO 21/13, Lex nr 1313142; z dn. 16 lipca 2013r., sygn. III KO 19/13, Lex nr 1341280; z dn. 21 listopada 2012r., sygn. IV KO 59/12, Lex nr 1228640). Ponadto, to na wnioskodawcy ciąży obowiązek wykazania podstaw wznowieniowych (por. postanowienie SN z dn. 21 listopada 2012r., sygn. IV KO 62/12, Lex nr 1228641).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, że nie może stanowić podstawy wznowienia postępowania przedstawiona przez wnioskodawcę ocena załączonych dokumentów w postaci protokołu przesłuchania J. J., czy treść postanowienia Instytutu Pamięci Narodowej o umorzeniu śledztwa S[...]. W istocie z treści tych dokumentów wynika, że J. B. został zatrzymany w dniu 5 listopada 1947 r. za współpracę z tzw. bandą „M.”, od września 1947 r. był członkiem bandy Ś. i brał udział w napadach rabunkowych. Nadto, z notatki operacyjnej „Charakterystyka nr [...]” wynika, że J. B. był członkiem grupy ruchu oporu i działał w okresie od września do 5 listopada 1947 r.

Analiza tych materiałów, które stanowiły potencjalnie nowe dowody, dała podstawy do stwierdzenia, że w zasadzie nic nowego one do sprawy nie wniosły. Z dokumentów tych nie wynika bowiem, aby jakiegokolwiek ustalenia bądź ocena dowodów, czego doszukiwał się pełnomocnik wnioskodawczyny, mogły zostać przez nie podważone. Wręcz przeciwnie, dokumentacja ta potwierdziła w zasadzie to, co wynikało z materiału dowodowego, a okoliczności w niej zawarte, albo były znane Sądom rozpoznającym sprawę, albo pozostawały bez znaczenia dla odpowiedzialności karnej J. B.. Jak słusznie dostrzega Prokurator informacje te nie mogą być zatem traktowane w kategoriach „nowości”, albowiem oparto je *de facto* na aktach kontrolno – śledczych nr [...] dotyczących postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem, którego dotyczy wnioski o wznowienie

postępowania. Sam natomiast fakt, że J. B. został wskazany jako członek grupy „M.” nie może jeszcze przesądzać o tym, że przestępstwo przypisane mu w wyroku, którego wniosek dotyczy, wykraczało poza ramy napadu rabunkowego. Stwierdzić bowiem należy, że brak jest wystarczających podstaw do przyjęcia, iż dokumenty te wskazują, że czyn przypisany J. B., a wyczerpujący dyspozycję art. 1 § 2 i 3 Dekretu był popełniony w ramach jego działalności przeciwko ówczesnym władzom, w obronie bytu niepodległej Rzeczypospolitej, czy też, że orzeczenie wydano z powodu takiej działalności. Przedstawione dokumenty, wbrew twierdzeniom wniosku, nie wskazują na rzeczywisty udział J. B. w działaniach wymienionych w opracowaniach grup, oraz czy i w jakiej formie prowadził działalność niepodległościową, o której mowa w ustawie. Przypomnieć należy, że J. B. został uniewinniony przez Wojskowy Sąd Rejonowy w K. w sprawie Sr [...], od zarzutu popełnienia czynu z art. 14 § 1 Dekretu, czyli brania udziału w ugrupowaniu pod przywództwem „M.”. Natomiast nie znalazły dotychczas potwierdzenia twierdzenia wnioskodawcy o przeznaczeniu środków uzyskanych z przypisanych przestępstw na działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, a przypomnieć należy, że jak wynikało z akt historycznych, J. B. odniósł korzyść w postaci wódki i papierosów.

W tym stanie rzeczy, wobec ustalenia, że podane we wniosku fakty i dowody nie spełniają warunków określonych art. 540 § 1 pkt 2 a k.p.k. brak było podstaw do uwzględnienia wniosku pełnomocnika o wznowienie postępowania.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia, obciążając wnioskodawczynię kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego (art. 639 k.p.k.).